

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Abona vsak četrtik in velja s poštnino vred in v Mariboru s poštninjo na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročniki za pošiljo opravilstva v glavnici zemenišča (Knabensominar). — Doležniki takovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjižar Novak na vsakem trgu po 5 kr. — Rokopisni se ne vrstajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za ostanila se plačuje od navadne vrtilice, če so natisne enkrat 8 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Slovinci!

Prvi državni zbor, v katerem so naši slovenski poslanci, zedinjeni s Hrvati, Čehi, Poljaki pa z nemškimi konservativci, imeli večino, sklenoli so slovesno presviti cesar, dne 22. aprila t. l. s prestolnim govorom. Kmalu, že 2. jun. t. l. vršile se bodo pri nas v kmetskih skupinah nove volitve.

Rojaki! Česar smo se pri zadnjih volitvah za državni zbor, l. 1879, radostno nadejali, to so nam takrat izvoljeni poslanci le deloma priborili, deloma še srečno napetili, a mnogo prisiljeni bili prepustiti novemu državnemu zboru. Kaj je bilo temu krivo? Premala večina, sprva komaj za dva glasa. Trebalo je torej velike modrosti, skrbne opaznosti, vedne potrpežljivosti. Le tako je bilo mogoče večino ohraniti, jo sčasoma povekšati in ojačiti. To se jim res posreči. Srečno prebijejo gletno borbo za večino ter ohranijo ministerstvo grof Taaffejevo, ki je hitro v začetku izjavil, da ne pusti „Slovancov k steni pritiskati“ ter hoče vsem narodom biti pravičen.

Vrhu tega in vkljub neizmernim oviram so naši poslanci veliko delali in sklenoli mnogo najkoristnejših postav, vse v smislu za pravi blagor, za ukrepčanje miljene Avstrije, na korist vsem narodom. Sam svitli cesar so v prestolnem govoru to slovesno in javno pred celim svetom priznali in pohvalili poslance rekoč: „Kakor rad hvaležno priznavam, kar se je storilo, tako se tudi Vi lahko z zavestjo, da ste zvesto izpolnjevali Svoje dolžnosti, ozirate nazaj na Svoja dela in trud, ter na njih uspehe za blaginjo Mojih narodov, katerim vsem z jednako ljubeznijo naklanjam Svoje očetovsko skrb.“

Dostavili so pa presviti vladar še za celo Avstrijo neizmerno važne besede: „Moja vlada bode vstrajno za državni blagor nadaljevala pot, katero je nastopila, da začeto dele završi in doseže to, kar se strinja z Mojimi (cesarjevimi) nazeri, željami in nadami.“

Toraj ne nazaj, ne v stran, ampak naprej po omenjenej poti bode hodila naša vlada. In to umogočila, to dosegla je modrost, opaznost in potrpežljivost naših sedanjih poslancev in njihovih tovaršev, slovanskih in nemških. Kaj sledi iz tega? Gotovo le to, da izvolimo zopet sedanje ali vsaj jim popolnem podobne poslance! Le takšni so voljni ohraniti, kar se je v šestih letih bilo sklenolo dobrega in dostaviti, česar je še treba. In to je sedaj vseh avstrijskih domoljubov poglobitna skrb, največja dolžnost.

Ohraniti se mora prvič vse, kar je zadnji državni zbor sklenol res dobrega, na primer: razširjena volilna pravica na petakarje, olajšave vojaške in šolske, povišane duhovniške plače in penzije, postava zoper oderuhe, postava obrtnikom v korist, postava zoper živinsko kugo, vsled katere je naša živina dobila lepo ceno itd. To se mora ohraniti.

Dostaviti se pa mora drugič vse, česar je posameznim stanovom za njihov obstanek in napredek potrebno, zlasti kmetskemu, dalje posameznim narodom, osobito slovenskemu, to pa v narodnem, v političnem in gospodarskem oziru. Vse to mora dostaviti novi državni zbor.

Dne 3. maja t. l. sešel se je v Mariboru na povabilo odborovo odličen shod zaupnih domoljubov iz vse slovenske Štajerske; ta shod sklenil je svetovati Slovincem v treh kmetskih skupinah, naj bi ondi izvoljeni bili sledeči slovenski, narodni kandidati, gospodje:

1. Za okraje: Maribor, Slov. Bistrica, Konjice, Slov. Gradec in Marenberg: Baron Herman Goedel bivši državni poslanec in podpredsednik zbornici poslancev, deželni poslanec in štajerskega deželnega glavarja namestnik, dvorni svetovalec.

2. Za okraje: Ptuj, Ormož, sv. Lenart, Rogatec, Smarje, Ljutomer, Gornja Radgona: Božidar Raič, bivši državni poslanec, deželni poslanec, župnik pri sv. Barbari v Halozah.

3. Za okraje: Celje, Vransko, Gornji grad, Laško, Šoštanj, Brežce, Kozje, Sevnica se priporoča: Mihael Vošnjak, posestnik v Celji, deželni poslanec, predsednik zveze slovenskih posojilnic itd.

To so naši narodni kandidati slovenski za kmetijske skupine. Složni jih postavljamo domoljubi slovenski, a volici slovenski volite jih složno!

I. V narodnem oziru se mora tudi nam Slovence vendar enkrat dovoliti djansko in resnično popolna enakopravnost slovensčine v šolah, uradih in javnem življenju. Zlasti je nujno treba, da se dotične resolucije, od zadnjega državnega zbora sklenene, izvedejo točno in nemudoma. V posameznem je treba: a) slovenski otroci na ljudskih šolah se morajo poučevati s pomočjo slovenske materinščine, nemški jezik pa se naj uči kot učni predmet, kder to starši želijo; le tako se naučijo otroci, česar jim treba; b) učiteljske v Mariboru mora biti za nas Slovence slovensko, Nemci imajo v Gradci dvojno učiteljske, torej naj nam pustijo mariborsko; c) v srednje šole se naj iz ljudskih šol slovenski dijaki z dobrimi spričevali vsprejemajo brez preskušnje in pripravljalnega kurza, da ne zgubijo brez potrebe celega leta. Prva 4 leta ali razrede naj se njim priredijo posebni oddelki ali paralelke, kder se bodo slovenski poučevali. V 4 letih se nemščini zadosta privadijo in bodo v 8. letih izborni znali slovenski in nemški; d) na graškem vseučilišču se morajo za juriste prirediti slovenske stolice poučne.

II. V političnem oziru: a) nova nagodba z vogerskimi deželami l. 1887. ponovi se le na podlagi stroge, vzajemne pravičnosti; b) vojaška postava se l. 1889. podaljša proti primernim olajšavam in proti temu, da zadobijo do tiste dobe djanski popolno enakopravnost vsi narodi, torej tudi slovenski, kajti krvni davek nalaga se vsem jednako, treba tedaj privoščiti vsem enakih pravic, c) volilne rede treba temeljito izpremeniti.

III. V gospodarskem oziru: a) nova colninska postava naj na tuje vino, zrnje, sploh kmetijske pridelke, navrže mogoče veliko colnino. Ta bo državne dohodke znatno pomnoževala, ob enem domačo kmetijstvo varovala, jihovim pridelkom ceno povekševala, naš denar doma zadrževala in sploh občno blagostanje množila. Colninske zveze s prajzovsko Nemčijo pa ne trpimo. Ona bila bi grob neodvisnosti naše Avstrije in smrtni udarec našim fabrikam, obrtu in kmetijstvu; b) kmetiskim ljudem se naj dovolijo kmetijske zbornice, da bodo svoje sta-

novske koristi mogli sami tako zagovarjati, kakor trgovci, obrtniki, advokati in notarji v svojih zbornicah; c) za spodnji Štajer se ustanovi trgovska in obrtna zbornica, podobna onej v Gradci in Leobnu; d) mavte se naj odpravijo; e) cena soli zniža; f) pristojbine kmetom in obrtnikom znižajo; g) borzni davek uvede; h) uprava se naj tako prenaredi, da bodo zlasti župani kmetiski imeli menje pisarij in potov.

Slovenci! To so glavne točke našega narodnega črteža ali programa. Izvršene bodo, če se volitve sedanje sploh v Avstriji završijo srečno in v smislu večine zadnjega državnega zbora. Naslonjene so na vsestranske naše potrebe, vzete Vam iz srca, položene na jezik. Dajte jim še zmagovalne moči. Izvolite narodne slovenske kandidate, da jih pogovarjajo in izvršijo v državnem zboru.

Slovenci! Vi slovite kot pošteni nepokvarjeni narod. Vsa Avstrija pozna Slovencev zvesto udanost do svetlega cesarja in njegove prevzvišene hiše. Iskre najčistejšega domoljubja zanetile so v Vaših blagih srcih ogenj goreče ljubezni do prekrasne domovine slovenske. Ta Vas je rodila, ta vzgojila, ta Vas vsprejema v svoj tihi grob. To prelubo domovino želite ohraniti celo, neoskrunjeno svojim potomcem. Na slovenskih tleh ima Slovenec prvo besedo! Podajte si torej bratovske roke pri teh prevážnih volitvah! Volite narodno, volite slovensko!

Udeležite se vsi volitve, ki imate pravico. Izberite samih poštenjakov za volilne može. Tako bo dan 2. junija 1885. zapisan v zgodovino Slovencev kot dan narodnega ponosa, domoljubnega veselja, slovenske zmage.

Živel slovenski rod,

Živela slovenska domovina!

V Mariboru dne 3. maja 1885.

Odbor Slovenskega društva.

Gospodarske stvari.

Travnike spomladi povlačiti je zelo koristno.

Obdelovanje travnikov je sploh zelo zane-marjeno. Travnikov pogosto ne povlačijo, ne gnojijo, ne potrošajo z dobro prstijo, jih ne zamakajo, ne sušijo, z jedno besedo mnogim je zadosti, travnik leto na leto po dva ali celo po trikrat pokositi, seno in otavo pospraviti in potem travnik samemu sebe prepuščati.

Posebno pa se zna vrednost večkratnega povlačenja dobro ceniti. Kolike vrednosti in kolike uspešnosti je to obdelovanje za travnik, to kažejo skušnje, ki so jih v tem oziru strokovnjaki z travniki napravili. Travniki je bil na 4 jednake kose razdeljen:

1. kos nepovlačen in ne pognojen je dal 377 kilo sena.